

Bogens anden Del, der er forbeholdt Skildringen af den „absolute“ Industrialisering, giver først et Overblik over de naturlige og kulturelle Produktionsvilkaar samt en almindelig Redegørelse for Udviklingen af dansk Industri fra Begyndelsen op til Nutiden, hvorved bl. a. ogsaa Industriens Beliggenhed (Standortsorientierung), dens Organisationsformer og Rentabilitet omtales. Dertil slutter sig saa i tre følgende Afsnit en Skildring af de enkelte Industrigræne (1. Die agrarwirtschaftlich bedingten Träger der Industrialisierung, 2. Die Industrialisierungsträger auf Grund natürlichen Vorkommens, 3. Die Industrialisierungsträger auf weltwirtschaftlicher Rohstoffgrundlage).

Mads Iversen.

FIN LUND: Amerikansk Bankvæsen (Federal Reserve Systemet). Det Berlingske Bogtrykkeri, København 1927. 117 Sider.

Forf., der er udsendt dansk Konsul i San Francisco, giver i den foreliggende Bog, som det allerede fremgaar af Undertitlen, en Skildring af U. S. A.'s Seddelbankvæsen. Stoffet er overvejende historisk, og det er som saadant inddelt efter Tidsrum. Fremstillingen former sig derfor for en stor Del som en kronologisk Sammenstilling af Data.

I de indledende Kapitler er der lagt Vægt paa at belyse den politiske Baggrund for Federal Reserve Systemets Tilblivelse. Efter en Gengivelse af Federal Reserve Actens 30 Sections behandler Forfatteren i 5 Kapitler det nye Seddelbanksystems korte Livshistorie indtil 1927 (^{31/3}) og søger i et afsluttende Kapitel at gøre dets Facit op. Man efterlyser paa dette Sted Nutidsrelieffet, som maa vige Pladsen for en Panegyrik over det amerikanske Erhvervssamfunds Produktivitet, dets Afbetalingssystem, Detailhandelens Finansiering (Finance Companies). Den ventede Deduktion fra det foregaaende ret fyldige induktive Materiale indskrænker sig i det væsentlige til en Gengivelse af Kritik og Modkritik af Federal Reserve Organisationens Kredit- og Diskontopolitik. Som Apendiks til Teksten finder man endelig en Række statistiske Opstillinger, hovedsagelig vedrørende F. R. Bankernes Virksomhed. Efter Bogens hele Tilsnit at dømme har Forfatteren haft det læge Læserpublikum for Øje, der interesserer sig for økonomiske Spørgsmaal. Man studser derfor noget over, at han med Hensyn til de statistiske Data hylder det — desværre i lignende Forhold saa almindeligt anvendte — Anti-Automat-Princip.

Bogens anden Del, der er forbeholdt Skildringen af den „absolute“ Industrialisering, giver først et Overblik over de naturlige og kulturelle Produktionsvilkaar samt en almindelig Redegørelse for Udviklingen af dansk Industri fra Begyndelsen op til Nutiden, hvorved bl. a. ogsaa Industriens Beliggenhed (Standortsorientierung), dens Organisationsformer og Rentabilitet omtales. Dertil slutter sig saa i tre følgende Afsnit en Skildring af de enkelte Industrigræne (1. Die agrarwirtschaftlich bedingten Träger der Industrialisierung, 2. Die Industrialisierungsträger auf Grund natürlichen Vorkommens, 3. Die Industrialisierungsträger auf weltwirtschaftlicher Rohstoffgrundlage).

Mads Iversen.

FIN LUND: Amerikansk Bankvæsen (Federal Reserve Systemet). Det Berlingske Bogtrykkeri, København 1927. 117 Sider.

Forf., der er udsendt dansk Konsul i San Francisco, giver i den foreliggende Bog, som det allerede fremgaar af Undertitlen, en Skildring af U. S. A.'s Seddelbankvæsen. Stoffet er overvejende historisk, og det er som saadant inddelt efter Tidsrum. Fremstillingen former sig derfor for en stor Del som en kronologisk Sammenstilling af Data.

I de indledende Kapitler er der lagt Vægt paa at belyse den politiske Baggrund for Federal Reserve Systemets Tilblivelse. Efter en Gengivelse af Federal Reserve Actens 30 Sections behandler Forfatteren i 5 Kapitler det nye Seddelbanksystems korte Livshistorie indtil 1927 (^{31/3}) og søger i et afsluttende Kapitel at gøre dets Facit op. Man efterlyser paa dette Sted Nutidsrelieffet, som maa vige Pladsen for en Panegyrik over det amerikanske Erhvervssamfunds Produktivitet, dets Afbetalingssystem, Detailhandelens Finansiering (Finance Companies). Den ventede Deduktion fra det foregaaende ret fyldige induktive Materiale indskrænker sig i det væsentlige til en Gengivelse af Kritik og Modkritik af Federal Reserve Organisationens Kredit- og Diskontopolitik. Som Apendiks til Teksten finder man endelig en Række statistiske Opstillinger, hovedsagelig vedrørende F. R. Bankernes Virksomhed. Efter Bogens hele Tilsnit at dømme har Forfatteren haft det læge Læserpublikum for Øje, der interesserer sig for økonomiske Spørgsmaal. Man studser derfor noget over, at han med Hensyn til de statistiske Data hylder det — desværre i lignende Forhold saa almindeligt anvendte — Anti-Automat-Princip.

Man er i det hele taget forundret over, hvor selvfølgelig mange af de behandlede Emner er forekommet Forfatteren. „Par-collection“ er saaledes kun omtalt sporadisk, uden at Reformens Betydning rigtigt kan gaa op for Læseren. Forf. vilde unægteligt have lettet Forstaaelsen af de Fordele, som det nye Clearingssystem bragte det indenlandske Betalingssamkvem i U. S. A. ved at beskrive de Restriktioner, der var gængse i den interlokale Betalingsafvikling inden F. R. Systemets Indførelse, f. Eks. Klausulen: „payable *only* in N. N. (N. Y. e. g.) funds“, ved at vise collection og exchange charge's Berettigelse, og for den nuværende Transfertjenestes Vedkommende kunde han have omtalt Grunden til den tidligere saa almindelige domestic exchange. — Side 73 erfarer man, at „F. R. Board i 1923 tog Skridt til, at de enkelte F. R. Bankers Operationer i det aabne Marked blev ledede af de samme Principper og Synspunkter“. Hvordan? Forf. forudsætter open market investment committee kendt, endsige Betydningen af open market operations som bankteknisk Middel, som hist og her kun findes omtalt brudstykkevis. Mest af alt savner man en samlet Fremstilling af det nyskabte Diskontomarked (billmarket) og Federal Reserve Bankernes Forhold til dette og til det ligeledes nye treasury certificate market u. Govt. sec. market¹). Forf. erkender S. 68, at N. Y. ikke har evnet at skabe et Akceptmarked som Londons, og „at det heller ikke vil kunne gøre det under de nuværende Tilstande“. Hvorfor ikke? spørger den videbegærlige Læser. — Man læser endelig paa Side 97: „Men Administrationen af Kredit- og Omløbsmidlerne maa ikke alene have en Rettesnor, hvad Kvaliteten af Kreditten angaar, til sin Raadighed, men ogsaa en Maalestok, hvad Kvantiteten angaar“. Kvalitet, ja! Rediskontent-Bankens Kreditkvalitet er her jo af primær Betydning. Noget lignende gælder en købt Bill, hvor Bankakcepten eventuelt i Forbindelse med et Bankendossement borger for Kredittens gode Kvalitet. Kreditkonsumentens Kvalitet kan man bedømme ved fortsatte Kreditoplysninger — F. R. Bank i N. Y. siges saaledes at have ca. 60,000 credit files over private Firmaer —. Men Forfatteren forstaar ved „Kvalitet“, som det fremgaar af Sammenhængen, Kredittens formaalssvarende Anvendelse, og den er, som han senere indrømmer, vanskelig at kontrollere. En Seddel-

¹) De her paapegede Savn er senere paa en fortræffelig, knap og klar Maade afhjulpet af W. Randolph Burgess i: *The Reserve Banks and the Money Market*. Harper & Brothers N. Y. and Lond. 1927.

bank har derimod Midler i Hænde til Regulering af Kredittens Volumen. Hvorvidt dens Operationer i saa Henseende vil lykkes, er afhængigt af dens Magt, som „Skyskraberen blandt Verdens Centralbankinstitutioner“ efter den sidste Tids Erfaringer at dømme ikke ubetinget lader til at være i Besiddelse af.

Alt i alt faar man det Indtryk, at Bogen er skrevet af en Mand, der enten har gjort sig Opgaven for let, eller som maaske har manglet Rutine i at systematisere, hvilket er en ufravigelig Betingelse for paa en overskuelig Maade at kunne behandle et i sig selv saa kompliceret Stof. Fremstillingen bærer dog trods de stedvise Lakuner Præg af Sagkundskab, som er en naturlig Følge af Forfatterens tidligere bankpraktiske Karriere.

Z. D. Lando.

J. WEDERVANG: Om Inntektsanvendelsen særlig Opsparingen i Norge. H. Aschehoug & Co. Oslo. 1927. (78 S.).

Professor Wedervangs lille Skrift er udgivet af en Komité af 6 Erhvervsorganisationer tiltraadt af Repræsentanter for Finansdepartementet, Statistisk Centralbureau og Norges Bank til Undersøgelse af Norges økonomiske og finansielle Forhold. Emnet for Undersøgelsen er den faktiske Opsparing i Norge og Baggrunden for dens Iværksættelse og for stor Del ogsaa for Komitéens øvrige Arbejde synes at være Frygten for, at Opsparingen nu er alt for lille og meget mindre end tidligere.

Da vi i Danmark savner Opgørelser fra de senere Aar om Opsparingens Størrelse og vel har Grund til at nære den samme Frygt, er det nyttigt at se paa, hvorledes man i Norge har grebet Sagen an, og hvilke Resultater man der har naaet.

Wedervang har anvendt to Metoder til Beregning af Opsparingens Størrelse før Krigen. For det første er undersøgt Mængdeforøgelsen af forskellige Formuegenstande og derefter udregnet en samlet Tilvækst paa Grundlag af Nationalformuens S sammensætning paa et bestemt Tidspunkt. Og for det andet har man optalt de „synlige Opsparinger“ gennem Forøgelsen af Bankindsud og Forsikringsreserver, Emissioner o. s. v. Efter den sidste Metode er det et meget vanskeligt og tvivlsomt Spørgsmaal, hvorledes man skal undgaa Dobbeltregning samt Medtagelse af tilsyneladende ny Kapitaldannelse ved Konverteringer, Overgang fra Privatdrift til Selskabsdrift o. s. v. og endelig at faa den „usynlige Opsparing“ ved Forbedringer i de